

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

CONTROLUL CIVIL AL SERVICIILOR DE INFORMAȚII

studiu documentar

aprilie 2022

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu
Consilier Parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE	5
AUSTRIA	5
BELGIA	6
CEHIA.....	7
<i>Serviciul de Informații Externe al Republicii Cehe</i>	8
DANEMARCA	9
ESTONIA.....	10
FINLANDA.....	11
FRANȚA	12
GERMANIA	13
ITALIA	15
POLONIA.....	17
SPANIA	18
SUEDIA	20
ȚĂRILE DE JOS.....	21
UNGARIA	22
ALTE STATE	24
GRUPUL „Five Eyes”	24
AUSTRALIA	24
CANADA	24
NOUA ZEELANDĂ.....	25
MAREA BRITANIE.....	25
STATELE UNITE ALE AMERICII.....	27
JAPONIA	33
ISRAEL.....	35
BIBLIOGRAFIE	36

ABSTRACT

În societățile democratice, executivul și/sau structurile de supraveghere desemnate monitorizează utilizarea conform legii a competențelor speciale ale serviciilor de informații și examinează operațiunile deja încheiate.

Prin legile de organizare, serviciile de informații trebuie să furnizeze în mod regulat informații guvernului și/sau organismelor de supraveghere desemnate despre procesul sau progresul operațiunilor desfășurate. Acestea oferă rapoarte privind informațiile colectate, progresele înregistrate și problemele întâlnite în activitatea curentă. Aceste informații permit evaluarea utilizării legale a puterilor serviciilor de *intelligence*. Organul executiv și/sau de supraveghere poate dispune încetarea utilizării unei competențe speciale în cazul în care serviciile de informații nu s-au conformat aspectelor semnalate în controalele legale sau poate solicita încetarea unei acțiuni dacă se stabilește că nu mai este necesară.

Nu în ultimul rând, organismele de supraveghere efectuează revizui ale competențelor speciale odată ce acestea au fost finalizate. În unele țări, structurile de supraveghere pot solicita serviciilor de informații eliminarea informațiilor obținute ilegal. De asemenea, organismele de supraveghere revizuiesc competențele speciale utilizate de serviciile de *intelligence* pentru a identifica tendințele care pot ajuta guvernele statelor în gestionarea anumitor probleme¹.

Potrivit experților în domeniu, toate cele trei caracteristici ale supravegherii digitale - transnaționalitate, algoritmicitate și comercializare - îngreunează foarte mult controlul serviciilor secrete de către societatea civilă. Cooperarea transnațională între servicii a eliminat, treptat, activitatea de control de către instituțiile cu orientare preponderent națională. De asemenea, deoarece proiectele comune sunt ținute secrete prin acordurile încheiate, utilizarea controlului nu se poate realiza pentru a verifica o tehnologie de supraveghere complexă².

În principiu, societatea civilă și mass-media pot influența politicile de *intelligence* și pot trage la răspundere agențiile de informații. Dar, în mod practic, controlul serviciilor de informații se confruntă cu o serie de probleme structurale. Secretul, autoritatea discreționară acordată structurilor de informații, principiul „negației plauzibile” și obiectivele de securitate națională reprezintă provocări pentru controlul informațiilor. Mai mult, supravegherea și controlul structurilor de informații se confruntă cu o serie de paradoxuri³:

- dependența comisiilor parlamentare de supraveghere de comunitatea de informații versus independența acestor structuri. Comisiile de supraveghere sunt foarte dependente de serviciile de informații. Fără aceste informații, însă, ele nu pot fi eficiente.

¹ https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/IntelOversight_Spanish.pdf

² <https://bibliothek.wzb.eu/artikel/2021/f-23701.pdf>

³ <https://gsdrc.org/document-library/controlling-and-overseeing-intelligence-services-in-democratic-states/>

- o relație antagonistă între structurile de supraveghere și agențiile de informații poate împiedica schimbul de informații. O relație de cooperare, totuși, poate duce la pierderea independenței celui care supraveghează.

- supravegherea funcțională versus cea instituțională; Organismele de supraveghere sunt adesea create pentru anumite instituții. Cu toate acestea, pe măsură ce informațiile devin responsabilitatea diferitelor instituții, unele pot scăpa de supraveghere.

- secretul și interesul public; Secretul este vital pentru multe activități de informații. Cu toate acestea, restricțiile prea stricte privind informațiile pot împiedica dezbaterea publică și controlul agențiilor și activităților de securitate.

STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

AUSTRIA

Oficiul Federal pentru Protecția Constituției și Lupta împotriva Terorismului⁴ (BVT). Poliția Federală este un organism de securitate, în mare parte militarizat, care a fost înființat în 2005 prin fuzionarea organelor de securitate anterior independente ale Jandarmeriei Federale, Corpului Gărzii Federale de Securitate și Corpului Investigatorilor Criminali. Poliția este subordonată autorităților de securitate sub conducerea Ministerului de Interne.

Directia pentru Securitate de Stat și Informații (DSN)⁵ are ca sarcină principală protejarea statului și a cetățenilor de toate formele de extremism și terorism, de spionaj și atacuri cibernetice și de lupta împotriva traficului ilegal de arme și a criminalității teroriste, ideologice sau religioase.

Un element cheie al direcției este separarea clară a domeniilor securității statului și informațiilor. Securitatea statului include protecția preventivă împotriva atacurilor care pun în pericol Constituția, poliția de securitate pentru evitarea pericolelor și desfășurarea cercetărilor penale, serviciul de informații colectarea și analiza informațiilor precum și investigarea extinsă a riscurilor.

În parlament funcționează două subcomisii permanente pentru controlul serviciilor de informații, conform prevederilor § 32b din Regulamentul de procedură al Consiliului Național⁶. Una dintre subcomisii controlează Agenția Federală pentru

⁴ <https://www.bmi.gv.at/>

⁵ <https://www.dsn.gv.at/>

⁶

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000576>

protecția statului și combaterea terorismului, cealaltă supraveghează serviciile de informații militare. Comisiile sunt compuse din 18 membri fiecare.

Membrii comisiilor au dreptul de a solicita membrilor guvernului informațiile necesare. O cerere de examinare a documentelor necesită aprobarea președintelui subcomisiei. Membrii guvernului sunt obligați să acorde acces la documente, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil sau ar putea pune în pericol interesele naționale sau securitatea cetățenilor.

Activitatea subcomisiilor este confidențială, deci nu există informații disponibile publicului sau mass-media.

BELGIA

- Serviciul de Securitate de Stat⁷ (VSSE) este agenția de informații și securitate belgiană. Înființată în 1830, este cel mai vechi serviciu de informații, cu excepția celui de la Vatican. Serviciul de Securitate este o agenție civilă, aflată sub autoritatea Ministerului Justiției

VSSE folosește diferite tipuri de surse pentru a colecta informațiile pe care le prelucrează pe baza unui anumit ciclu și funcționează într-un cadru legal strict, pe baza unei strategii definite de Consiliul Național de Securitate.

VSSE este controlat atât de *Comisia Permanentă R (Camera Reprezentanților)*, cât și de *Comisia I (Senat)*.

Conform legii, Comisiile sunt structuri de control independent. Ele monitorizează și evaluează dacă VSSE își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu prevederile legale. Pentru aceasta, membrii Comisiilor au acces la toate informațiile obținute de VSSE.

Comisia BIM este o comisie administrativă independentă, formată din trei magistrați. Ea este responsabilă de supravegherea metodelor specifice și excepționale pe care VSSE le folosește pentru a culege informații. De exemplu, dacă un agent al VSSE dorește să efectueze interceptări telefonice în contextul unui anumit dosar - care corespunde unei metode de colectare excepționale - trebuie să obțină mai întâi acordul Administratorului General al VSSE și al Comisiei BIM.

- Serviciul General de Informații și Securitate (GISS) funcționează sub autoritatea Ministerului Apărării.

Serviciul de informații militare face parte din structura forțelor armate. Rolul principal constă în colectarea, analiza și prelucrarea informațiilor referitoare la orice activități care amenință sau ar putea amenința inviolabilitatea teritoriului național, planurile de apărare militară, îndeplinirea rolurilor forțelor armate sau securitatea cetățenilor belgieni în străinătate. De asemenea, GISS trebuie să asigure securitatea militară a personalului care intră în subordinea Apărării, a instalațiilor și secretelor militare și a potențialului științific și economic. De asemenea, trebuie să neutralizeze

⁷ <https://www.vsse.be/fr>

orice atac cibernetic și să identifice autorii acestora. În plus, GISS poate acorda asistență sau suport tehnic autorităților judiciare⁸.

CEHIA

Ambele Camere ale Parlamentului au comisii de specialitate cu atribuții privind politica de securitate și apărare, principala lor sarcină fiind asumarea punctelor de vedere față de legislația în domeniu. Din această categorie fac parte:

- Comisia permanentă pentru controlul activităților Serviciului de Informații;
- Comisia de control a activităților Inspectoratului General al Forțelor de Securitate;
- Comisia de control a Oficiului Național pentru Securitate;
- Comisia permanentă pentru controlul activităților vizând informațiile militare;
- Comisia permanentă de control vizând utilizarea interceptărilor și înregistrărilor din domeniul telecomunicațiilor, urmărirea persoanelor și a obiectelor și a interferenței cu sistemul național de comunicații electronice;
- Comisia pentru planificarea apărării⁹.

Potrivit prevederilor Legii 153/1994 privind serviciile de informații, la începutul fiecărei legislaturi în Camera Deputaților sunt alcătuite 3 comisii specializate:

- Comisia specială pentru supravegherea serviciului de informații;
- Comisia specială pentru supravegherea serviciului militar de informații;
- Comisia specială pentru supravegherea metodelor de lucru ale serviciilor de poliție.

Fiecare Comisie este alcătuită din 7 parlamentari, orientarea lor politică respectând procentele obținute de partide după alegerile parlamentare (obligatoriu 3 membri aparțin partidelor de opoziție). Discuțiile și rezoluțiile adoptate de Comisii au un caracter secret.

Principala sarcină a Comisiilor este reprezentat de controlul serviciilor de informații, fapt care implică supervizarea activităților administrative și tehnice ale acestora, îmbunătățirea regulamentelor de funcționare, controlul utilizării resurselor financiare, a metodelor de clasificare a dosarelor, a modalităților de lucru și sistematizarea bazelor de date, precum și reprezentarea structurilor de informații, atunci când există sesizări și reclamații ale cetățenilor sau ale altor instituții din țară.

Comisiile pot solicita informații cu caracter secret și au competența de a inspecta departamentele structurilor de informații și de poliție. Potrivit Regulamentului Camerei, fiecare Comisie trebuie să întocmească un raport de activitate cel puțin odată pe an.

⁸ <https://www.comiteri.be/index.php/en/39-pages-gb/305-what-do-intelligence-and-security-services-stand-for>

⁹ <http://www.psp.cz/en/sqw/hp.sqw?k=195>

Din punctul de vedere al delimitării constituționale, autoritatea aparține comisiilor din Camera Deputaților, care pot să-și impună un drept de veto la hotărârile adoptate de comisiile Senatului. Rolul structurilor de specialitate ale Senatului este, însă, de neînlocuit, în special în promulgarea situațiilor de urgență.

Având în vedere modul diferit de alegere a membrilor Senatului, doar o treime fiind reînnoită la un moment dat, ceea ce înseamnă că nu este niciodată dizolvat, acesta este o garanție pentru situațiile în care trebuie să se adopte decizii importante, de tipul declarării stării de urgență sau de război.

În cadrul Guvernului funcționează Comisia pentru planificarea apărării, care coordonează planificarea măsurilor de apărare a Republicii Cehă, aflate în sfera de control și gestiune a Ministrului Apărării.

Serviciul de Informații de Securitate¹⁰ este un serviciu de informații / contrainformații care operează în Republica Cehă. Baza reglementării legale a controlului serviciilor de informații este cuprinsă în Legea nr. 153/1994, privind serviciile de informații din Republica Cehă, care prevede că activitățile serviciilor de informații sunt supuse controlului guvernamental și parlamentar.

Serviciul de Informații Externe al Republicii Cehă¹¹

Începând cu 1 ianuarie 2018, în cadrul Camerei Deputaților a fost înființat un organ special de control pentru controlul activităților acestei instituții, Comisia Permanentă de Control al Activităților Oficiului pentru Relații Externe și Informare.

Legea nu prevede o modalitate specifică de control guvernamental asupra activității serviciilor de informații. Cu toate acestea, controlul guvernului asupra Serviciului de Informații de Securitate se bazează pe competența guvernului de a impune sarcini Serviciului în limitele atribuțiilor legale și de a evalua performanța acestora. Controlul guvernului asupra Serviciului este, de asemenea, strâns legat de faptul că guvernul este responsabil de coordonarea activităților Serviciului de Informații de Securitate și numește și revoca directorul acestuia. Controlul se concentrează pe utilizarea bugetului serviciului, ca unitate organizatorică independentă a statului. De asemenea, Guvernul aprobă și monitorizează respectarea Statutului serviciului, precum și respectarea legalității activităților de *intelligence*.

Cetățenii nu are drepturi de control specifice. Aceștia controlează activitățile Serviciului în mare parte indirect - prin intermediul mass-media sau prin intermediul site-ului Serviciului. De exemplu, rapoartele anuale sau diverse comunicări curente sunt accesibile gratuit pe acesta¹².

¹⁰ <https://www.bis.cz/>

¹¹ <https://www.uzsi.cz/>

¹² <https://www.bis.cz/kontrola-a-dohled/>

DANEMARCA

Comunitatea daneză de informații este formată din două agenții principale:

- Serviciul de securitate și informații¹³ (PET) are sarcina de a identifica, preveni și combate amenințările la adresa libertății, democrației și securității în societatea daneză, precum și amenințările care vizează cetățenii danezi și interesele daneze din străinătate.

- Agencia de informații pentru apărare¹⁴ (FE) are ca sarcini următoarele aspecte:

- securitatea cibernetică economică;
- securitatea militară;
- securitatea cibernetică militară;
- obținerea de informații necesare desfășurării activității.

Supravegherea serviciilor de informații în Danemarca a fost limitată la controlul executiv în primele două decenii după înființarea sa postbelică, cedând doar cu reticență și treptat la un grad limitat de control extern¹⁵, în anul 2013. Ambele agenții au intrat și sub autoritatea Parlamentului, prin Comisia de control, care cuprinde câte un reprezentant al fiecăruia dintre cele mai mari cinci partide din Parlamentul danez.

Supravegherea financiară a agențiilor de informații este întreprinsă de Oficiul Național de Audit, care este o instituție independentă însărcinată cu auditarea cheltuielilor guvernamentale, activitatea sa fiind condusă de Ofițerul Național de Audit, care este un funcționar public.

Auditul agențiilor de informații se desfășoară în conformitate cu prevederi stricte în ceea ce privește secretul, dar existența procesului de audit oferă certitudinea unui control sporit în ceea ce privește agențiile de informații. Oficiul Național de Audit supraveghează finanțele atât ale FE, cât și ale PET, într-o manieră similară auditului altor structuri finanțate de la bugetul național. Părțile din buget care se referă la detaliile operațiunii, cum ar fi cheltuielile legate de agent/sursă, fac obiectul unei verificări speciale, care sunt realizate de către un angajat special autorizat al Oficiului Național de Audit.

Procedura se desfășoară bianual, iar Oficiul Național de Audit analizează fiecare dosar legat de cheltuielile operaționale. Rezultatele sunt prezentate anual Parlamentului de către Comisia pentru buget.

¹³ <https://www.pet.dk/default.aspx>

¹⁴ <https://www.fe-ddis.dk/da/>

¹⁵ <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02684527.2021.1976919>

ESTONIA

În anul 2015, Comisia de Supraveghere a Autorităților de Securitate din *Riigikogu* a fost format în temeiul art. 36 din Legea Autorităților de Securitate¹⁶ pentru a verifica legalitatea activităților de supraveghere desfășurate de către Serviciul de Securitate Internă și de Serviciul de Informații Externe.

Comisia este responsabilă de supravegherea activităților Serviciului de Informații Externe pentru a asigura conformitatea cu Codul de procedură penală al Estoniei, precum și cu procedura de înregistrare și dezvăluire a persoanelor care au servit sau au cooperat cu organizațiile de securitate sau de informații.

Primul-ministru și ministrul de resort informează Comisia cu privire la activitățile autorităților de securitate și a agențiilor de supraveghere, trebuind să prezinte un punct de vedere asupra acestor probleme cel puțin o dată la șase luni.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Comisia are dreptul de a convoca persoane și de a solicita documente pentru examinare. De asemenea, Comisia deliberază asupra proiectului de buget al autorităților de securitate.

Comisia prezintă Parlamentului cel puțin o dată pe an un raport al activităților și a rezultatelor consemnate.

În cazul în care se constată o infracțiune, Comisia are obligația de a transmite materialele relevante unui organ de anchetă sau Cancelarului de Justiție.

Funcția principală a Serviciului Estonian de Informații Externe¹⁷ (EFIS) este aceea de a colecta, analiza și raporta informații despre amenințările de securitate externă ale Estoniei. Informațiile colectate de EFIS au o influență semnificativă asupra procesului de elaborare a politicilor naționale de apărare și securitate a Estoniei. EFIS reprezintă prima linie a apărării naționale, deoarece serviciile de informații asigură o avertizare timpurie pentru evenimentele care reprezintă o amenințare pentru stat.

De asemenea, EFIS răspunde de securitatea rețelelor de informații clasificate ale statului și desfășoară o activitate de contrainformații pentru protecția diplomaților și militarilor estonieni detașați în străinătate. În plus, prin îndeplinirea funcției de Autoritate Națională de Securitate, răspunde de protecția informațiilor străine clasificate.

Serviciul Estonian de Securitate Internă¹⁸ (KaPo) este instituția centrală de securitate națională a țării, care se concentrează pe aplicarea ordinii constituționale. Serviciul are competența principală de investigare asupra infracțiunilor comise de unii oficiali de stat; combaterea terorismului; incitare la ură; crime împotriva umanității și păcii, inclusiv crime de război; manipularea strategică și comerțul cu arme de foc, muniții, explozivi, materiale radioactive sau alte materiale ilicite; protecția secretelor de stat, îndeplinind și sarcini din domeniul contrainformațiilor.

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/522032019003/consolide>

¹⁷ <https://www.valisluureamet.ee/en.html>

¹⁸ https://upwikiet.top/wiki/Estonian_Internal_Security_Service

Activitățile serviciilor sunt clasificate, deci nu există vreun control al cetățenilor asupra acestor aspecte.

FINLANDA

- Serviciul finlandez de informații de securitate (SUPO)¹⁹ are ca misiune combaterea celor mai grave amenințări la adresa securității naționale, cum ar fi terorismul și utilizarea de informații de către statele străine împotriva Finlandei.

- Agentia finlandeză de informații în domeniul apărării²⁰ asigură integritatea teritorială a Finlandei, mijloacele de subzistență și drepturile fundamentale ale populației și libertatea de acțiune a guvernului, apărând statul de drept.

Legea privind serviciile de informații civile și militare a intrat în vigoare la 1 iunie 2019, Serviciul finlandez de securitate și informații și Agenția finlandeză de informații în domeniul apărării obținând noi competențe statutare pentru a colecta și utiliza informații cu privire la amenințările interne și internaționale la adresa apărării și securității naționale a Finlandei, structurile fiind transformate în servicii de securitate internă și de informații externe combinate.

Reforma serviciilor de informații reprezintă cea mai profundă schimbare făcută în sectorul finlandez de securitate, fiind implementate 4 etape²¹:

- conducerea operațiunilor;
- colectarea informațiilor;
- prelucrarea și analiza;
- partajarea informațiilor.

Colectarea informațiilor este supravegheată de *Ombudsmanul pentru informații* și de *Comisia de supraveghere a informațiilor* a Parlamentului.

Ombudsmanul este responsabil de supravegherea legalității informațiilor civile și militare și de implementarea drepturilor fundamentale și ale omului în activitățile de informații. Ombudsmanul este un supraveghetor autonom și independent al legalității, cu puteri extinse de investigație și drept de acces la informații. Ombudsmanul publică un raport anual.

Sarcina Comisiei Parlamentului este aceea de a exercita supravegherea parlamentară a informațiilor civile și militare, precum și a altor activități ale Serviciului finlandez de securitate și informații.

¹⁹ <https://supo.fi/en/frontpage>

²⁰ <https://puolustusvoimat.fi/en/frontpage>

²¹ <https://sjms.nu/articles/10.31374/sjms.55/>

FRANȚA

În anul 2007, Parlamentul francez a adoptat legea de înființare a Comisiei parlamentare de supraveghere a activității serviciilor de informații (DPR), Legea nr. 1443/2007 - al cărui scop este acela de a permite membrilor Adunării Naționale și Senatului de a urmări activitatea generală a serviciilor de *intelligence*²².

Comisia este un organism semi-permanent, compus din opt membri ai Senatului și ai Adunării Naționale. Dintre aceștia, patru sunt membri din oficiu, în calitate de președinți ai Comisiilor juridice și de apărare (atât în Senat, cât și în Adunarea Națională). Alți 4 membri sunt aleși de către președintele Senatului și de cel al *Assemblée Nationale* - câte un senator din partidul majoritar și unul din opoziție, la propunerea grupurilor politice.

În conformitate cu prevederile legale, misiunea Comisiei este aceea de a urmări activitatea serviciilor și mijloacele utilizate pentru îndeplinirea sarcinilor.

Comisia poate audia pe primul-ministru, miniștrii, pe secretarul general pentru apărare națională, precum și pe șefii serviciilor de informații, neputând audia personalul angajat în activitatea de *intelligence*²³.

Comisia nu are competențe de a efectua investigații și nu este implicată în audierile de numire a șefilor serviciilor.

Legea menționează că DPR nu este informată cu privire la activitățile operaționale desfășurate de servicii, instrucțiunile primite de la alte instituții pentru activitățile desfășurate, cheltuirea fondurilor publice pentru realizarea acestor activități sau despre schimburile cu informații cu structurile similare din alte țări.

Membrii comisiei au competențe privind cunoașterea criteriilor de informare sau de evaluare, care sunt protejate în temeiul art. 413-9 Cod penal, cu excepția celor ce privesc comunicarea de date, care implică riscuri, și care pot pune în pericol siguranța sau viața unei persoane din interiorul sau din afara serviciilor de *intelligence*, precum și procedurile specifice pentru obținerea de informații.

Personalul Comisiei trebuie autorizat în același mod, în condițiile definite de art. 413-9 Cod penal. Au caracter secret prevăzut de Legea privind apărarea națională toate procesele, obiectele, documentele, informațiile, rețelele de calculatoare, dispozitivele electronice de date sau fișierele ce conțin date privind apărarea națională și care au făcut obiectul clasificării conform criteriilor de secretizare, în ceea ce privește accesul sau diseminarea.

Nivelurile de clasificare ale secretizării și protecției sunt stabilite prin ordin al Consiliului de Stat.

În fiecare an, Comisia prezintă un raport public al activității sale, fără a face mențiuni legate de informații clasificate, și poate face recomandări și observații.

²² <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000252177&categorieLien=id>

²³ <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201109/20110927ATT27674/20110927ATT27674EN.pdf>

În iulie 2008 a fost înființat Consiliul Național de Informații (CNR), care este o structură ce coordonează activitatea tuturor serviciilor de informații franceze, fiind o entitate specializată din cadrul Consiliului de Apărare și Securitate Națională.

Rolul său este de a defini direcțiile strategice și prioritățile privind activitatea de *intelligence*. CNR stabilește planificarea resurselor tehnice și umane specializate ale serviciilor de informații:

- DGSE²⁴: Directia Generală pentru Securitate Externă²⁵ - echivalentul MI6 sau CIA; Un moto din prezentarea serviciului este: *"Acționăm în cel mai mare secret pentru a apăra interesele vitale ale națiunii noastre"*.

- DGSi: Directia Generală pentru Securitate Internă²⁶ - contraspionaj, contraterorism și supravegherea potențialelor amenințări pe teritoriul francez;

- DRM: Directia pentru Informații Militare²⁷;

- TRACFIN²⁸: Procesare de informații și acțiune împotriva circuitelor financiare clandestine.

GERMANIA

Oficiul Federal pentru Apărarea Constituției²⁹ este structura care coordonează activitatea serviciilor de informații la nivel federal. Oficiul pune în practică două principii fundamentale exprimate de Constituția Germaniei:

- garantarea drepturilor fundamentale ale omului;
- funcționarea într-un cadru strict legal al puterilor politice.

Principalele sarcini ale Oficiului sunt reprezentate de supravegherea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și prevenirea eventualelor derapaje și excese ale puterii politice.

În Germania există patru mecanisme de control a activității serviciilor de informații:

- controlul parlamentar;
- controlul administrativ;
- controlul judiciar;
- controlul societății civile.

Controlul administrativ are trei forme care presupun aplicarea unui cadru strict de acțiune al Oficiului federal, acest lucru fiind considerat tot o formă a controlului parlamentar:

- supervizarea activității serviciilor de informații care se află în subordinea Ministerului de Interne. Acesta răspunde în fața Parlamentului pentru activitatea serviciilor din subordine;

²⁴ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000030375775>

²⁵ <https://www.dgse.gouv.fr/fr>

²⁶ <https://www.interieur.gouv.fr/>

²⁷ <https://www.defense.gouv.fr/drm>

²⁸ <https://www.economie.gouv.fr/tracfin>

²⁹ https://www.verfassungsschutz.de/DE/home/home_node.html

- supervizarea bugetară realizată de Oficiul General de Audit, care întocmește rapoarte de activitate financiară ale serviciilor de informații. Rapoartele sunt înaintate Parlamentului;
- supervizarea activității Oficiului federal de către Comisia Federală de Date, care întocmește rapoarte proprii de activitate, înaintate Parlamentului la fiecare doi ani.

Controlul parlamentar a fost reorganizat în perioada 1992-1999 în urma reformelor ce au fost aduse în activitatea și structura serviciilor de informații.

În conformitate cu articolul 45d alin. (1) din Constituție³⁰, Bundestag-ul numește un grup de lucru care să controleze activitățile de *intelligence* ale statului federal, care este format din 11 membri. În mod regulat serviciile trebuie să prezinte grupului parlamentar de control (PKG) justificări cuprinzătoare pentru activitățile desfășurate, precum și pentru orice altă chestiune de interes pentru legislativ. PKG poate solicita, de asemenea, rapoarte suplimentare cu privire la probleme de interes, având atribuții directe în programul anual de consultări privind bugetele serviciilor de informații. Angajații serviciilor de informații pot contacta direct PKG.

Serviciile aflate sub control parlamentar sunt:

- Oficiul Federal pentru Protecția Constituției (BfV)³¹;
- Serviciul Federal de Informații (BND)³²;
- Serviciul Militar de Contrainformații (MAD)

La începutul activității unui nou Parlament, Bundestag-ul german alege membrii Comisiei parlamentare de control, stabilindu-se numărul de membri, componența politică și metodele de lucru. Comisia trebuie să se întrunească cel puțin o dată la fiecare trei luni și își stabilește propriul regulament de procedură. Orice membru al Parlamentului poate solicita ca grupul de control parlamentar să fie convocat și să furnizeze informații într-o problemă de interes.

Principalele atribuții sunt următoarele³³:

- Guvernul federal informează Comisia parlamentară de control în mod cuprinzător despre activitățile generale ale structurilor și despre evenimentele de o importanță deosebită. Evenimentele de o importanță deosebită sunt:

1. schimbări semnificative în imaginea securității externe și interne a Germaniei;
2. procese interne cu impact semnificativ asupra îndeplinirii sarcinilor;
3. evenimente individuale care fac obiectul discuțiilor politice sau al raportărilor publice.

- organul parlamentar de supraveghere este asistat prin investigații periodice și de la caz la caz de Reprezentantul Permanent:

1. acesta acționează la instrucțiunile Comisiei parlamentare de control pentru examinarea faptelor.

³⁰ <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>

³¹ <https://www.verfassungsschutz.de/en/index-en.html>

³² https://www.bnd.bund.de/EN/Home/home_node.html

³³ <http://www.gesetze-im-internet.de/pkgrg/BJNR234610009.html>

2. pregătește ședințele Comisiei parlamentare de control și rapoartele acestora către ședința plenară a Bundestag-ului german. Participă în mod regulat la ședințele Comisiei parlamentare de control (...).

- instanțele judecătorești și autoritățile publice sunt obligate să asigure asistență juridică oficială și, în special, să transmită datele solicitate, în format electronic. În măsura în care sunt implicate date cu caracter personal, astfel de date pot să fie transmise și utilizate exclusiv în scop parlamentar de către comisie.

Controlul serviciilor de informații se mai realizează și din punct de vedere financiar, prin intermediul unei comisii a Bundestag-ului, alcătuită din 3 membri, care aprobă bugetul serviciilor de informații.

Pe lângă PKG, funcționează și așa-numita Comisie G10. Este format din patru membri numiți de Bundestag, dintre care doar unul este în prezent membru al Parlamentului. Comisia decide cu privire la admisibilitatea măsurilor de interceptare telefonică³⁴.

Practic, controlul legislativ al serviciilor secrete germane se realizează în mare măsură în secret. Doar 12 din cei 620 de membri ai Bundestag-ului primesc informații mai detaliate despre activitățile serviciilor - despre care trebuie să păstreze apoi secretul. Parlamentarii trebuie să se bazeze în primul rând pe informațiile furnizate de oficialii guvernamentali și de servicii, a căror veridicitate nu o pot verifica decât într-o măsură limitată. Din acest motiv, în trecut, ei aflau în mod regulat doar despre încălcări ale legii sau omisiuni ale serviciilor secrete din mass-media³⁵.

ITALIA

Comisia parlamentară pentru securitatea Republicii se compune din cinci deputați și cinci senatori care sunt numiți de către președinții celor două Camere ale Parlamentului în termen de 20 de zile de la începutul sesiunii parlamentare. Structura politică a Comisiei se realizează în funcție de proporția membrilor din grupurile parlamentare, asigurând reprezentarea egală a grupurilor de opoziție și a celor din majoritate³⁶.

Comisia verifică în mod constant și sistematic că activitățile serviciilor naționale de informații și securitate sunt efectuate cu respectarea Constituției și a legii, în apărarea exclusivă a interesele Republicii și instituțiilor sale.

³⁴ <https://www.bpb.de/themen/medien-journalismus/netzdebatte/169068/geheimdienste-ausser-kontrolle-wer-ueberwacht-eigentlich-die-ueberwacher/>

³⁵ <https://www.bpb.de/themen/medien-journalismus/netzdebatte/169068/geheimdienste-ausser-kontrolle-wer-ueberwacht-eigentlich-die-ueberwacher/>

³⁶

<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201109/20110927ATT27674/20110927ATT27674EN.pdf>

Acestea sunt:

- Agencia de informatii și securitate externă (AISE)³⁷;
- Agencia de securitate internă și informații (AISI).

Comisia este responsabilă de verificarea secretizării activităților serviciilor, în conformitate cu prevederile legale.

În exercitarea atribuțiilor sale, Comisia parlamentară pentru securitatea Republicii va audia periodic pe Președintele Consiliului de Miniștri (sau Autoritatea delegată), pe Președintele Comisiei interministeriale pentru Securitatea Republicii (CISR), miniștrii care formează CISR, precum și pe directorii serviciilor secrete.

Comisia are dreptul, în cazuri excepționale, să solicite audierea persoanelor angajate în sistemul de informații, prin cerere scrisă, motivată. Decizia va fi comunicată președintelui Consiliului de Miniștri, care poate sub propria răspundere să se opună solicitării, precizând motivele sale. Toate persoanele audiate sunt obligate să furnizeze informațiile pe care le dețin în ceea ce privește aspectele de interes pentru comisie.

Comisia are competența (prin derogare de la interdicția prevăzută la art. 329 Cod de procedură penală) de a obține copii ale înregistrărilor sau documentelor referitoare la proceduri sau informații, care au fost efectuate de către o autoritate judiciară sau de un alt organ de anchetă, precum și copii ale înregistrărilor sau documentelor referitoare la investigații sau anchete parlamentare. Autoritatea judiciară poate transmite, de asemenea, copii ale înregistrărilor sau ale documentelor pe care le deține, din proprie inițiativă.

Comisia are competența de a verifica în mod direct documentația cheltuielilor pentru operațiunile finalizate. În acest scop, acesta va avea acces la arhivele centrale ale serviciilor de informații.

Comisia parlamentară pentru securitatea Republicii își dă avizul cu privire la modificările prevăzute pentru legile specifice, precum și celor aparținând oricărui alt proiect privind organizarea și statutul personalului care își desfășoară activitatea în cadrul serviciilor de informații. Comisia își dă, de asemenea, acordul cu privire la deciziile luate de CISR în ceea ce privește repartizarea resurselor financiare între serviciile de informații, precum și asupra bugetelor aferente acestora, a conturilor finale, precum și în ceea ce privește planul anual de activitate al Oficiului de inspecție.

Ministrul de interne, ministrul apărării și ministrul afacerilor externe trimit Comisiei regulamentele pe care le întocmesc în ceea ce privește activitățile conexe informațiilor de securitate.

Președintele Consiliului de Miniștri comunică fără întârziere Comisiei constituirea arhivelor Departamentului *Intelligence* și ale serviciilor de informații.

Nu există mențiuni privind controlul de către cetățeni a activităților serviciilor de informații.

³⁷ <https://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/index.html>

POLONIA

Comisia pentru serviciile speciale din cadrul Sejm-ului³⁸ are următoarele atribuții principale:

- emite avize privind proiectele de legi și actele normative care reglementează activitatea serviciilor speciale;
- emite avize privind liniile directe de acțiune și examinează rapoartele anuale privind activitatea serviciilor speciale;
- emite avize cu privire la situațiile financiare ale serviciilor speciale;
- emite avize privind propunerile de numire sau revocare ale șefilor de servicii speciale și adjuncților lor;
- analizează informațiile primite de la șefii unităților privind securitatea internă, poziția internațională, potențialul economic și de apărare al Republicii Polone;
- analizează informații cu privire la evenimente deosebit de importante în activitatea proprie, inclusiv cu privire la pretenziile încălcări ale legii de către servicii;
- examinează plângerile cu privire la activitatea serviciilor speciale;
- evaluează cooperarea dintre servicii și instituțiile autorizate să desfășoare activități de culegere de informații în cadrul acțiunilor întreprinse în vederea protejării securității Poloniei;
- analizează pregătirea de securitate a infrastructurii critice a statului, starea de securitate a rețelelor informatice, nivelul amenințării teroriste și eficacitatea protecției sectoarelor economice strategice;
- evaluează cooperarea serviciilor speciale cu forțele armate ale Republicii Polone, organele administrației publice, justiție și serviciile speciale din alte țări.

Serviciile speciale care intră în competența Comisiei sunt:

- Serviciul de Informații Intern (ISA)³⁹;
- Agencia de Informații Externe⁴⁰;
- Serviciul de Contrainteligibilitate al Armatei⁴¹;
- Biroul Central privind Anticorupția⁴².

În cadrul Comisiei funcționează o subcomisie care gestionează modificările extraordinare ale Regulamentului Parlamentului în legătură cu activitatea Comisiei pentru serviciile speciale, în conformitate cu art. 141 lit. a din Regulament.

Comisia este compusă din maxim 9 parlamentari. Pe baza unei hotărâri a Biroului Permanent, Seimul adoptă o rezoluție în care se specifică numărul de membri ai Comisiei. Candidații la funcția de membru al comisiei sunt nominalizați de

³⁸ http://www.sejm.gov.pl/komisje/www_kss_e.htm

³⁹ <https://www.abw.gov.pl/en>

⁴⁰ <https://aw.gov.pl/>

⁴¹ <https://www.skw.gov.pl/>

⁴² <https://www.cba.gov.pl/>

liderii grupurilor parlamentare, cei 9 membri fiind numiți de Președintele Seimului dintr-un grup de minim 35 de parlamentari.

Accesul membrilor Comisiei la secrete de stat și informații clasificate de importanță națională este reglementat de Legea privind protecția secretelor oficiale.

Membrii comisiei pot participa la dezbaterile privind stabilirea bugetului serviciilor secrete, precum și la discutarea altor aspecte financiare de interes pentru aceste structuri.

Comisia pentru drepturile omului, respectarea legii și petiții din cadrul Senatului are, la rândul său, atribuții privind verificarea activității serviciilor de *intelligence*.

Competențele operaționale și de investigații ale ISA sunt supuse supravegherii de către diferite instituții democratice:

- șeful Guvernului;
- Președintele Comisiei pentru serviciile speciale;
- Curtea Constituțională;
- Comisarul pentru protecția drepturilor civile⁴³.

SPANIA

Centrul Național de Informații al Spaniei își desfășoară activitatea având la bază principiul respectării legii, în condițiile autorității delegate de Legea organică nr. 2/2002⁴⁴. Fără a aduce atingere activităților sale, activitatea și funcțiile Centrului sunt supuse controlului parlamentar și judiciar, în condițiile legii.

Centrul Național de Informații îndeplinește următoarele funcții:

- colectarea, evaluarea și interpretarea informațiilor, precum și difuzarea notelor necesare pentru protejarea și promovarea intereselor politice, economice, industriale, comerciale și strategice ale Spaniei, atât în interiorul cât și în afara teritoriului național;
- prevenirea, detectarea și neutralizarea activităților oricărui serviciu, grup sau persoană străină, care pune în pericol, amenință sau atacă ordinea constituțională, drepturile și libertățile cetățenilor spanioli, suveranitatea, integritatea și securitatea statului, stabilitatea instituțiilor sale, interesele economice naționale și bunăstarea populației;
- promovarea relațiilor de cooperare și colaborare cu serviciile de informații ale altor țări, în scopul îndeplinirii în bune condiții a atribuțiilor legale;
- obținerea, evaluarea și interpretarea traficului de semnale strategice în îndeplinirea obiectivelor stabilite prin lege;
- coordonarea activităților instituțiilor guvernamentale care folosesc mijloace sau proceduri cibernetice, precum și garantarea securității tehnologiei informației în acest domeniu, precum și colectarea

⁴³ <https://www.abw.gov.pl/en/our-powers/316,Our-powers.html>

⁴⁴ <https://www.cni.es/comun/recursos/descargas/11-2002-INGLES.pdf>

- materialului criptologic și instruirea propriilor experți sau ai altor agenții guvernamentale;
- monitorizarea respectării reglementărilor privind protecția informațiilor clasificate;
 - garantarea securității și protejarea propriilor facilități - informații, materiale sau personal.

Controlul asupra serviciilor de informații și apărarea secretelor de stat este o atribuție a Congresului Deputaților. Comisia de apărare împreună cu Comisia mixtă pentru securitate națională au competențe în supervizarea activităților și inițiativelor structurii cu responsabilități specifice în domeniul informațiilor secrete. Atribuțiile Comisiei de Apărare sunt limitate și sunt exercitate în legătură cu informațiile care nu sunt considerate de Guvern ca fiind clasificate sau cu circuit închis.

Sub incidența Legii privind utilizarea și controlul fondurilor pentru cheltuieli speciale, toate fondurile speciale intră în categoria secretelor oficiale și devin subiect al controlului parlamentar prin comisii.

Comisia mixtă pentru securitate națională este condusă de Președintele Congresului Deputaților și este alcătuită din membri ai Parlamentului care au acces la informațiile secrete, accesul la aceste informații fiind reglementat de un set de norme interne ale Camerei, adoptate în anul 1992, care precizează că accesul la documente clasificate este garantat pentru un singur reprezentant al fiecărui grup parlamentar, ales în plenul Camerei cu o majoritate de 3/5 din numărul total al parlamentarilor.

În conformitate cu reglementările sale, prin intermediul Comisiei de control, acesta poate controla alocarea fondurilor, având posibilitatea deținerii de informații relevante cu privire la funcțiile și activitățile Centrului. Conținutul ședințelor și deliberările membrilor Comisiei sunt secrete.

Comisia de control trebuie să aibă acces la informațiile conținute în materialele clasificate, cu excepția informațiilor cu privire la surse sau a convențiilor încheiate de Centrul Național de Informații cu alte servicii secrete, în temeiul acordurilor ce vizează schimbul de informații clasificate.

Comisia trebuie să cunoască obiectivele stabilite de Guvern, pentru a putea analiza raportul anual întocmit de către directorul Centrului național de informații, pentru a evalua activitățile, situația și gradul de îndeplinire a unor obiective stabilite anterior pentru o anumită perioadă.

Pe lângă controalele realizate de Guvern se adaugă și cel judiciar, care este deosebit de important pentru funcționarea Centrului. Existența Legii organice de reglementare a controlului judiciar prealabil al CNI⁴⁵ și aplicarea strictă a acesteia oferă mai multe garanții cetățenilor, niciuna dintre activitățile desfășurate de serviciile de informații nedesfășurându-se în afara legii.

⁴⁵ <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-8627>

SUEDIA

Serviciile de informații suedeze sunt împărțite în două ramuri: militară și civilă.

Ramura militară este formată din Serviciul Militar de Informații și Securitate⁴⁶ (MUST), care face parte din structura forțelor armate. Serviciul de Informații Militare și Securitate este responsabil pentru colectarea, procesarea și diseminarea informațiilor de apărare în cadrul Forțelor armate suedeze și poate desemna Agenția de informații de semnale FRA să efectueze interceptarea informațiilor.

Datorită necesității de a-și proteja capacitățile și informațiile pentru agențiile de informații străine, persoanele neautorizate nu au o perspectivă detaliată asupra activităților Must, rapoartele fiind clasificate.

Pentru a crea o perspectivă asupra operațiunilor Must, există organisme de inspecție externe care verifică operațiunile desfășurate. Dintre acestea fac parte *Inspectoratul Național pentru Activități de Informații în Apărare* (SIUN), *Inspectoratul de Date* și *Oficiul Național de Audit al Suediei*. Un dialog continuu cu structurile Guvernului asigură faptul că activitățile Must răspund nevoilor statului și cetățenilor săi.

Partea civilă este reprezentată din Serviciul de Securitate⁴⁷ (SÄPO), structura fiind în subordinea Ministerului Justiției. Serviciul de Securitate are sarcina de a proteja instituțiile democratice ale Suediei, drepturile și libertățile cetățenilor și securitatea națională.

Parlamentul suedez stabilește bugetul serviciilor secrete. Luarea deciziilor privind cheltuielile și veniturile este una dintre cele mai importante sarcini ale Riksdag-ului. Proiectul legii bugetului este pregătit în diferitele comisii din Riksdag, Comisia pentru Justiție pregătește chestiunile referitoare la serviciile de poliție, în timp ce Comisia pentru Apărare pregătește chestiunile referitoare la Forțele Armate.

Agențiile de intelligence transmit Guvernului rapoarte anuale și documente bugetare. Un raport anual conține atât date financiare, cât și informații despre activități. Acesta include o prezentare a modului în care agenția a reușit să îndeplinească obiectivele pe care Guvernul le-a stabilit pentru operațiunile sale. Mai mult, agențiile sunt obligate să-și prezinte proiecțiile bugetare pentru următorii trei ani.

Toate agențiile publice sunt responsabile în fața Guvernului. Ele sunt, totuși, autonome, ceea ce înseamnă că guvernarea ministerială nu se aplică în aceste situații. Guvernul emite linii directe pentru activitatea acestora - așa-numitele direcții anuale de alocare, care definesc obiectivele operaționale ale unei agenții pe lângă punerea la dispoziție a fondurilor alocate. Fiecare agenție acționează apoi pe propria răspundere în acest cadru.

⁴⁶ <https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/hogkvarteret/militara-underrattelse-och-sakerhetstjansten/>

⁴⁷ <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service.html>

În Suedia, nu există o comisie specială sau orice alt organism creat exclusiv pentru controlul parlamentar al serviciilor de informații. Guvernul răspunde în fața Parlamentului și pune în aplicare legislația și instrucțiunile acestuia prin intermediul administrației publice. Cu toate acestea, nu este sarcina Parlamentului să monitorizeze și să revizuiască în permanență activitatea autorităților publice, precum armata și Serviciile de securitate, care sunt subordonate Guvernului⁴⁸.

Există o serie de comisii speciale înființate pentru monitorizarea serviciilor de securitate și informații, cum ar fi *Comisia pentru securitate și protecție a integrității*⁴⁹ și *Comisia de informații pentru apărare*⁵⁰. Acestea sunt agenții guvernamentale și, prin urmare, nu sunt instrumente de control parlamentar. În practică, aceste comisii oferă un element de perspectivă și control parlamentar datorită faptului că deputații sunt adesea reprezentați în comisii.

Consiliul pentru securitate urmărește patru domenii:

- utilizarea măsurilor coercitive ascunse;
- utilizarea identităților de securitate calificate (serviciul de securitate și poliția);
- prelucrarea datelor cu caracter personal - pentru toate structurile;
- interdicția utilizării informațiilor pentru investigarea infracțiunilor.

Oficiul Național de Audit are sarcina de a supraveghea modul în care autoritățile publice își exercită funcțiile, controlând, astfel, cheltuielile realizate.

ȚĂRILE DE JOS

Țările de Jos au instituit un control parlamentar încă din anul 1952, fiind creată o comisie de supraveghere a serviciilor de informații și securitate. Inițial, aceasta nu avea o sarcină anume, rolul său vizând „controlul parlamentar al aspectelor secrete ale politicilor publice privind serviciile civile și militare de informații și securitate”. În prezent, comisia este compusă din cinci membri care sunt președinții celor mai importante cinci grupuri politice⁵¹.

Alături de această comisie, un organ extraparlamentar, *Comisia de Supraveghere a Serviciilor de Informații și Securitate* (CTIVD), a fost înființată în 2002 și este responsabilă pentru examinarea oricăror plângeri împotriva serviciilor. Membrii acestei comisii sunt aleși de ministrul de interne dintr-o listă a candidaților propuși de Parlament.

⁴⁸ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/sweden-study-data-surveillance-ii-monthly-data-collection-se.pdf

⁴⁹ <https://www.sakint.se/>

⁵⁰ <http://www.siun.se/forsvarsunderrattelse.html>

⁵¹ <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-02497072/document>

Serviciul de Informații și Securitate Militară⁵² (MIVD) obține informații strategice, care sprijină luarea deciziilor politice cu privire la posibila desfășurare a resurselor militare; informațiilor operaționale, necesare pentru planificarea, executarea și monitorizarea unei operațiuni militare, precum și a informațiilor tactice.

MIVD lucrează împreună cu alte organizații din țară și din străinătate pentru a promova situația existentă la nivelul obținerii de informații de securitate. În Țările de Jos, acestea sunt *Serviciul General de Informații și Securitate* (AIVD), *Coordonatorul Național pentru Securitate și Contraterorism* (NCTV), *Centrul Național de Securitate Cibernetică* (NCSC) și diverse ministere.

Ministrul Apărării este responsabilul politic pentru MIVD⁵³. Supravegherea este asigurată de două organisme menționate mai sus.

UNGARIA

Legea privind serviciile de securitate națională⁵⁴ prevede că Parlamentul efectuează controlul serviciilor de securitate prin intermediul Comisiei de securitate, conform art. 14. Președintele comisiei poate fi doar un membru al opoziției.

Guvernul este obligat să informeze Comisia cu privire la deciziile privind serviciile naționale de securitate prin intermediul ministrului de interne.

În exercitarea controlului parlamentar, Comisia:

- poate solicita informații din partea Ministrului de interne și directorilor generali ai serviciilor de securitate națională cu privire la situația securității naționale, precum și asupra funcționării și activităților serviciilor;
- poate solicita informații din partea Ministrului Justiției, Ministrului de resort care răspunde de serviciile civile naționale de securitate și Ministrului apărării;
- poate efectua anchete cu privire la plângerile ce implică activitățile ilegale ale serviciilor naționale de securitate, în cazul în care reclamantul nu acceptă constatările anchetelor desfășurate de instituțiile statului, cu votul a o treime din numărul membrilor comisiei. Comisia informează persoana în cauză cu privire la constatările sale;
- în cazul în care presupune că oricare dintre serviciile naționale de securitate realizează o activitate ilegală, sau contrară scopului desemnat, poate solicita ministrului să efectueze o anchetă, acesta trebuind să informeze Comisia cu privire la constatările sale;
- în cazul în care constată funcționarea ilegală a oricăruia dintre serviciile naționale de securitate, conform procedurilor, poate efectua o anchetă de constatare a faptelor și poate avea acces la documentele relevante păstrate în arhivele serviciilor, putând audia membrii ai acestor servicii;
- în cazul în care constată că o activitate a serviciilor de securitate națională este ilegală sau este contrară destinației desemnate, poate solicita ministrului

⁵² <https://www.defensie.nl/onderwerpen/militaire-inlichtingen-en-veiligheid>

⁵³ <https://www.defensie.nl/onderwerpen/militaire-inlichtingen-en-veiligheid>

⁵⁴ www.legislationline.org/.../action/.../id/.../Act_National_Security_Service_1995_en.pdf

să ia măsurile necesare, acesta fiind obligat să informeze Comisia cu privire la constatările sale;

- își dă avizul cu privire la proiectul de buget detaliat al securității naționale, asupra elementelor bugetului serviciilor sau al altor organizații care au dreptul de a colecta informații;
- înainte de numirea lor, poate audia persoanele nominalizate la funcția de director general al serviciilor;
- în cazul în care este necesar din punct de vedere al exercitării competențelor sale de control, comisia poate audia experți.

Comisia primește rapoarte generale de evaluare întocmite de către serviciile naționale de securitate, care sunt importante din punctul de vedere al securității, precum și pe cele ale Guvernului. Comisia are dreptul de a avea acces la rapoartele informative ale serviciilor naționale de securitate.

În cursul anchetelor efectuate de Comisie privind activități ilegale ale serviciilor de securitate națională, cu acordul a două treimi dintre membrii săi, ministrul și directorul general sunt obligați să furnizeze informații privind metodele utilizate în colectarea de informații, chestiune esențială pentru a putea lua o hotărâre privind ilegalitatea activităților.

Comisia de Apărare a Parlamentului supraveghează în permanență îndeplinirea sarcinilor serviciilor militare de securitate. Membrii Comisiei de Apărare primesc protecție de securitate pe parcursul întregii perioade a mandatului lor.

Principala structură civilă de informații din Ungaria este Agencia de Securitate Națională⁵⁵ (NBH), care a coordonat majoritatea operațiunilor de informații din Ungaria, inclusiv strângerea și procesarea informațiilor de informații interne și externe. NBH lucrează îndeaproape cu Serviciile Naționale de Securitate pentru a proteja interesele naționale în interiorul granițelor Ungariei și pentru a oferi servicii de securitate pentru personalul și diplomații guvernului maghiar din țară și din străinătate.

Integrarea Biroului de Informații Militare și Biroului de Securitate Militară⁵⁶ a constituit o piatră de hotar în reorganizarea structurală a serviciilor de securitate națională maghiară. Misiunea serviciului integrat de informații și contrainformații militare este acela de a preveni, detecta și împiedica eforturile și activitățile care amenință securitatea Ungariei și să furnizeze informații care să sprijine luarea deciziilor politice și militare. Una dintre cele mai importante responsabilități ale MNSS este de a asigura funcționarea legală a Ministerului Apărării și a Forțelor de Apărare Ungare, precum și de a oferi sprijin și protecție de informații personalului maghiar care servește în operațiuni internaționale de gestionare a crizelor și de sprijinire a păcii.

⁵⁵ <https://ah.gov.hu/>

⁵⁶ <https://www.knbsz.gov.hu/en/index.html>

ALTE STATE

GRUPUL „Five Eyes”

Supranumită națiunea „*Five Eyes*”, grupul statelor format din Australia, Canada, Noua Zeelandă, Regatul Unit al Marii Britanii și Statele Unite au o combinație de supraveghere parlamentară/congresională, independentă și judiciară a agențiilor lor de informații, pe lângă responsabilitatea similară existentă la nivelul puterii executive. În mod normal, există diferențe în natura și domeniul de aplicare al controlului fiecărei componente.

AUSTRALIA

Cele șase agenții, care formează comunitatea de informații din Australia, sunt supravegheate de o comisie parlamentară care examinează administrarea structurilor respective și cheltuielile efectuate, precum și de un Inspector general independent pentru informații și securitate, care examinează legalitatea și caracterul adecvat al activităților lor. Majoritatea activităților și competențelor agențiilor sunt autorizate de miniștrii responsabili.

Un control finalizat în iunie 2017 a recomandat ca atribuțiile comisiei și ale inspectorului general să fie extinse pentru a include alte patru agenții de informații și ca resursele Inspectorului General să fie crescute semnificativ.

CANADA

Canada a adoptat legislația necesară care permite crearea unei comisii parlamentare care să monitorizeze politica, administrația, finanțele și operațiunile desfășurate de comunitatea de securitate națională și de informații a țării. La nivelul anului 2018, doar două structuri de informații erau supuse unei examinări dedicate de către experți independenți pentru legalitate.

Forța națională de poliție a Canadei, care are responsabilitatea de a investiga infracțiunile de securitate, este supusă evaluării unui expert independent. Cu toate acestea, modificările realizate prin lege se limitează la gestionarea plângerilor publice cu privire la comportamentul ofițerilor de poliție și, cu acordul ministrului siguranței publice, la efectuarea de studii de interes public asupra activităților specificate. Se are în vedere crearea unui singur organism de expertiză mandatat să investigheze plângerile depuse în relație cu activitățile a trei agenții și să examineze legalitatea, caracterul rezonabil și necesitatea tuturor activităților de securitate națională și de obținere de informații întreprinse în guvernul federal.

NOUA ZEELANDĂ

Legea privind informațiile și securitatea adoptată în anul 2017 înlocuiește cele patru acte normative care se aplicau anterior agențiilor de informații și securitate și organelor de supraveghere.

Agențiile sunt supravegheate de o comisie parlamentară, care examinează cu atenție politicile, conducerea structurilor și cheltuielile, precum și de un Inspector general independent pentru informații și securitate care se asigură că agențiile acționează cu corectitudine și funcționează în mod legal și eficient. Mandatele pentru obținerea de informații pot fi emise de un ministru responsabil fie exclusiv, fie împreună cu un *Comisar al mandatelor de informații*.

MAREA BRITANIE

Principalul obiectiv al *Comisiei pentru informații și securitate* este acela de a supraveghea cheltuielile, activitatea conducerilor, politicile și, cu unele limitări, operațiunile desfășurate de principalele trei agenții de informații.

Comisarul cu competențe de investigație asigură supravegherea independentă a utilizării competențelor de care dispun agențiile de *intelligence*. Comisarul, împreună cu o structură formată din juriști, este obligat să supravegheze exercitarea de către organismele publice a diferitelor funcții statutare și poate solicita primului-ministru să modifice atribuțiile serviciilor de informații, atunci când este cazul.

Mandatele, emise în prezent de miniștri, intră în vigoare după analiza desfășurată de Comisarul judiciar. *Tribunalul privind competențele de anchetă* analizează plângerile despre utilizarea de către organismele publice a competențelor legale.

Controlul parlamentar este realizat de *Comisia pentru informații și securitate* (ISC)⁵⁷, înființată în anul 1994 în temeiul Legii privind serviciile de informații⁵⁸. Legea privind justiția și securitatea⁵⁹, adoptată în anul 2013, a stabilit că structura respectivă devine o comisie permanentă a Parlamentului.

Inițial, principalele atribuții ale Comisiei au vizat examinarea cheltuielilor, administrarea și politicile vizând principalele trei agenții de informații din Marea Britanie:

- *Serviciul de Securitate - MI5*⁶⁰

Acesta este plasat sub autoritatea ministrului de interne și funcționează în baza Legii privind Serviciile de Securitate din 1989. Acest serviciu are ca principală

⁵⁷ <http://isc.independent.gov.uk/committee-members>

⁵⁸ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/13/contents>

⁵⁹ http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2013/18/pdfs/ukpga_20130018_en.pdf

⁶⁰ <https://www.mi5.gov.uk/>

atribuție obținerea, analizarea și informarea autorităților cu privire la amenințările la adresa securității statului.

- Serviciul de Informații Secrete - MI6⁶¹

Structura are ca atribuții obținerea de informații din sectoarele vitale ale vieții politice, sociale și economice: securitate, apărare, poliție economică, relații externe.

- Government Communications Headquarters (GCHQ)⁶²

Acesta lucrează în cooperare cu serviciile de informații străine. Structura este parte a sistemului care supraveghează securitatea comunicațiilor și a sistemelor de informații ale Guvernului și forțelor militare britanice.

În prezent, Comisia are atribuții și în ceea ce privește activitatea *Serviciului pentru Informații Militare, Oficiului pentru Securitate și Contraterorism*, precum și a altor structuri (*Joint Intelligence Committee (JIC); the Assessments Staff; and the National Security Secretariat*).

ISC este format din 9 membri care fac parte din Camera Comunelor și Camera Lorzilor. Ei sunt nominalizați de către Primul ministru după consultarea liderului opoziției, la începutul sesiunii parlamentare, și sunt numiți de către Parlament. Președintele acestei comisii nu trebuie să fie membru al partidului de guvernământ. Cvorumul pentru desfășurarea lucrărilor comisiei este de 3 membri, iar deliberările sunt confidențiale.

Membrii Comisiei se supun prevederilor [Legii privind secretele oficiale](#) și au acces la materiale clasificate necesare îndeplinirii sarcinilor lor. Comisia poate audia miniștri ai guvernului și înalți funcționari pentru redactarea rapoartelor anuale sau speciale.

Comisia trebuie să excludă orice problemă din rapoarte dacă primul-ministru, după consultarea cu ISC, consideră că această chestiune ar prejudicia evaluarea continuă a funcțiilor serviciilor menționate mai sus sau a oricărei alte persoane ce desfășoară activități ce intră sub incidența legii.

Pe lângă atribuțiile menționate, Comisia poate examina sau supraveghea și alte activități ale Guvernului în ceea ce privește problemele de securitate sau de informații, așa cum sunt stabilite în memorandum-uri.

Comisia poate să ia în considerare orice speță operațională, dar numai în măsura:

- în care aceasta nu mai face parte din nici o activitate în curs de desfășurare;
- prezintă un interes național semnificativ;
- primul-ministru a solicitat Comisiei acest lucru;
- luarea în considerare a problemei de către Comisie este limitată la analiza informațiilor furnizate în mod voluntar către Comisie de către *Serviciul de Securitate, Serviciul de Informații Secrete, Government Communications Headquarters* sau un departament guvernamental.

⁶¹ <https://www.sis.gov.uk/>

⁶² <https://www.gchq.gov.uk/>

Potrivit legii, Comunitatea de Informații britanică are următoarele atribuții:

- avertizează Guvernul privind amenințările la adresa securității naționale;
- sprijină Guvernul în promovarea stabilității internaționale;
- asigură suportul și protecția forțelor militare britanice;
- contribuie la consolidarea economiei naționale;
- sprijină eforturile Guvernului pentru eliminarea terorismului și a crimei organizate.

Primul ministru are în responsabilitate întreaga activitate a serviciilor secrete și de informații. Ministerele de profil sunt asistate în activitatea de control a serviciilor de *Comisia permanentă de control a Serviciilor de Informații* (PSIS) care verifică programele și cheltuielile agențiilor.

Principala structură de coordonare a activității agențiilor este *Comisia Comună pentru Informații* (*Joint Intelligence Committee* - JIC), care face parte din structura Cabinetului primului-ministru. JIC are sarcina de a informa membrii Cabinetului cu informațiile relevante pentru securitatea națională: acțiuni teroriste, proliferarea armelor de distrugere în masă, integritatea teritoriilor de peste mări. Reuniunile JIC sunt săptămânale, membrii săi fiind oficiali ai Foreign Office-lui, ai Ministerelor Apărării, Comerțului și Industriei, Trezoreriei, la care se adaugă directorii Serviciilor de Informații.

JIC are și o structură de execuție, alcătuită din experți și specialiști care monitorizează situația curentă în domeniul informațiilor. Rapoartele JIC sunt întocmite de un Grup de analiză (CIS) alcătuit din experți guvernamentali și ai serviciilor de informații.

STATELE UNITE ALE AMERICII

Comunitatea de informații din Statele Unite ale Americii cuprinde 17 entități. Supravegherea de către Congres a comunității de informații este împărțită între mai multe comisii specializate din Cameră și Senat. Comisiile au competența de a investiga toate activitățile legate de activitatea de informații din SUA.

Biroul executiv al Președintelui cuprinde o serie de mecanisme-cheie pentru supravegherea comunității de informații, inclusiv *Consiliul Consultativ de Informații al Președintelui* și *Consiliul de Supraveghere a Libertăților*. Acestea sunt completate de o rețea de inspectori generali și consilieri juridici.

Inspectorul general al *Intelligence Community* efectuează activități de audit, inspecții și investigații ale programelor de activitate. De asemenea, *Curtea de Supraveghere a Informațiilor Externe* examinează cererile pentru mandate legate de colectarea de informații străine de către guvernul SUA.

Congresul Statelor Unite și-a menținut atribuțiile de supraveghere a serviciilor de informații din anul 1947, când a fost înființată *Agencia Centrală de informații* (CIA).

Comisia Senatului privind Controlul Serviciilor de Informații a fost înființată în anul 1976. Ulterior, Camera Reprezentanților a creat, în iulie 1977, *Comisia permanentă pentru Serviciile de Informații*. Aceste comisii, împreună cu *Comisia pentru Relații și Afaceri Externe și Serviciile Forțelor Armate* autorizează programele agențiilor de informații și supraveghează activitatea acestora, independent de instrumentele puterii executive⁶³.

Comisia permanentă de control a Senatului este formată din 15 membri⁶⁴. Întocmește studii privind activitățile și programele Guvernului SUA, în domeniul *intelligence*, prezintă propuneri legislative de îmbunătățire a activității și pentru realizarea unui control eficient asupra activităților desfășurate de serviciile de informații și pentru a se asigura că astfel de activități sunt în conformitate cu Constituția și legile Statelor Unite ale Americii.

Activitatea Comisiei privește, direct și indirect, următoarele structuri⁶⁵:

- a) Biroul directorului Agenției Naționale de Informații și al directorului Serviciului de Informații Naționale;
- b) *Agenția Centrală de Informații* și directorul acestuia;
- c) *Agenția pentru Intelligence* în domeniul militar;
- d) *Agenția Națională de Securitate*;
- e) activitatea de informații a altor agenții și diviziuni ale Departamentului Apărării;
- f) activitatea de informații a Departamentului de Stat;
- g) activitatea de informații a Biroului Federal de Investigații.

Comisia permanentă a Camerei Reprezentanților are 4 subcomisii care urmăresc activitatea:

- Agenției Centrale de Informații;
- Agenției de Securitate Națională și *cybersecurity*;
- Departamentului de Informații din domeniul Apărării⁶⁶;
- alte amenințări emergente.

Legea privind controlul serviciilor de informații⁶⁷, adoptată în anul 1980, cu modificările ulterioare, a autorizat comisiile de control ale serviciilor de informații ale Senatului și Camerei Reprezentanților să fie singurele structuri abilitate cu supravegherea activității CIA și a Directorului Comunității de Informații (DCI). Numirea DCI și a membrilor CIA trebuie să aibă aprobarea Comisiei de control a Senatului.

⁶³ <http://intelligence.house.gov/subcommittee-page/>

⁶⁴ <https://www.intelligence.senate.gov/>

⁶⁵ <https://www.intelligence.senate.gov/about/rules-procedure>

⁶⁶ http://intelligence.house.gov/uploadedfiles/hpsci_rules_of_procedure_-_115th_congress.pdf

⁶⁷ <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/senate-bill/2284>

Legea prevede că DCI și șefii departamentelor și agențiilor de informații au următoarele responsabilități față de Congres:

- să informeze Comisiile de control ale serviciilor secrete ale Camerei Reprezentanților și Senatului în legătură cu activitățile în derulare ale departamentelor și agențiilor;
- să furnizeze informațiile solicitate de Congres sau pe care Congresul le consideră relevante pentru activitatea de control;
- să raporteze prompt Congresului eșecurile activităților desfășurate în domeniul serviciilor de informații, precum și acțiunile viitoare care vor fi întreprinse pentru a evita repetarea acestor eșecuri în viitor.

Nu există limitări legale privind natura informațiilor pe care comisiile le pot solicita. Executivul poate prezenta orice material clasificat pe care membrii Comisiilor îl solicită, dar în practică, limita accesului la informații se negociază între Comisii și Agenții. Comisiile solicită, în general, informații în legătură cu metodele, tipul operațiunilor și sursele agențiilor de informații. Sursele și metodele particulare nu sunt, în general, divulgate.

Atribuțiile prevăzute de lege privind controlul serviciilor de informații sunt completate și consolidate de controlul pe care Comisiile îl pot exercita în ceea ce privește bugetului CIA. Ambele Comisii examinează în detaliu bugetul alocat serviciilor secrete, iar CIA trebuie să prezinte justificări privind alocarea resurselor bugetare acestor Comisii.

În prezent, cea mai mare agenție de informații este Agencia Națională de Securitate (NSA), care are peste 30.000 de angajați.

Agencia Națională de Securitate / Serviciul Central de Securitate (NSA/CSS), conduc activitățile criptologice care cuprind atât semnalele de informații (SIGINT), cât și serviciile de asigurare a informațiilor (IA)⁶⁸.

Constituția SUA, legile federale, ordinele și normele Executivului reglementează activitățile NSA, care funcționează sub autoritatea Departamentului de Apărare. În calitate de membru al Comunității de Informații, NSA operează, de asemenea, sub coordonarea directorului Serviciului de Informații Naționale.

Activitățile NSA/CSS sunt supuse unui control strict și sunt supravegheate, atât din exterior și din interior: organisme externe, cum ar fi comisiile parlamentare, Consiliul de supraveghere al Președintelui, Departamentul pentru Apărare și cel de justiție, etc.

Pe plan intern, Biroul inspectorului general efectuează inspecții, activități de audit și investigații pentru a se asigura ca NSA/CSS operează cu integritate, eficiență și eficacitate, în timp ce Biroul Consiliului General oferă consiliere juridică.

După adoptarea *Homeland Security Act*⁶⁹ în anul 2002, a fost creat un nou departament în cadrul guvernului american menit să prevină repetarea unei tragedii cum a fost cea din septembrie 2001. Departamentul are aproape 170.000 de angajați și coordonează 22 dintre agențiile de informații existente. Deși nu include CIA și

⁶⁸ <https://www.nsa.gov/about/mission-strategy/>

⁶⁹ https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/hr_5005_enr.pdf

FBI, Departamentul analizează rapoartele privind posibilele amenințări, care provin de la toate agențiile care fac parte din comunitatea de informații.

În ianuarie 2003, a fost creat *Terrorist Threat Integration Center* (TTIC) care este sediul central unde sunt adunate, analizate și diseminate toate informațiile referitoare la amenințările teroriste interne sau externe.

Directorul Comunității de Informații (DNI) reprezintă principalul consilier al Președintelui pe probleme de securitate națională. El implementează și urmărește îndeplinirea programului național de informații. Este numit de Președinte, pentru investirea sa fiind nevoie și de votul favorabil al Senatului.

Adjunctul DNI este Secretarul pentru Apărare, numit de Departamentul Apărării. Managementul CI este realizat de Biroul directorului (ODNI). Persoanele care fac parte din ODNI sunt, conform legii: adjunctul directorului, directorii structurilor de informații naționale, personal din cadrul Consiliului Național de Informații, consilierul general, un funcționar care se ocupă de supravegherea protecției libertăților civile, directorul pentru știință și tehnologie, directorul serviciului de contrainformații, alți oficiali numiți de director.

Fiecare dintre statele prezentate are o formă de control independentă a serviciilor de informații. În Australia și Noua Zeelandă, această funcție este îndeplinită de un *Inspector general de informații și securitate* (IGIS). În Marea Britanie, această funcție este îndeplinită de *Comisarul pentru Investigație* (IPC). În Canada, executivul se bazează pe două organisme de expertiză: SIRC și NSIRA⁷⁰.

SUA are un sistem guvernamental de inspectori generali, care include persoane ce supraveghează anumite agenții de informații și un inspector al Comunității de Informații.

În plus, atât în Australia, cât și în Regatul Unit există monitori independenți ai legislației - *Monitorul Independent pentru Legislație de Securitate Națională* și, respectiv, *Revizorul Independent al Legislației Terorismului*. În ambele jurisdicții, monitorii independenți sunt împuterniciți să analizeze funcționarea și eficacitatea legislației de securitate națională. În îndeplinirea rolurilor lor, ei examinează modul în care agențiile aplică legile specifice și pot recomanda modificări ale legilor, proceselor și aranjamentelor de supraveghere.

În mod tradițional, sistemul judiciar a exercitat o anumită prudență în problemele de securitate națională, supravegherea judiciară a agențiilor de informații rămânând limitată și divergentă în cele cinci națiuni.

În Australia, sistemul judiciar are o implicare redusă în autorizarea exercitării competențelor, majoritatea acestora revenind miniștrilor. Deciziile luate în temeiul legilor care reglementează agențiile de informații sunt excluse din cadrul statutar

⁷⁰ https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/library/prspub/5689436/upload_binary/5689436.pdf

pentru controlul judiciar al deciziilor executive, dar persoanele fizice au o anumită marjă de a solicita controlul judiciar a legalității acțiunilor întreprinse de ofițerii de informații.

Divizia de securitate a Tribunalului de Apel Administrativ poate întreprinde analize de fond în ședință închisă a majorității tipurilor de evaluări negative de securitate emise de ASIO (pe care se bazează într-o serie de decizii administrative, cum ar fi anularea pașaportului).

În Canada, judecătorii special desemnați de la Curtea Federală aprobă mandatele solicitate de CSIS pentru a efectua supravegherea electronică. În cazuri limitate, judecătorii pot aproba mandatele solicitate chiar în cazul în care CSIS încalcă anumite prevederi din legile canadiene sau doresc să limiteze drepturile legale prevăzute în Canada.

Nu există nicio supraveghere judiciară a CSE, agenția de informații pentru semnale din Canada, care nu are nevoie de nicio aprobare pentru a-și desfășura activitățile.

În Noua Zeelandă, un *Comisar al mandatelor de informații*, care trebuie să fie un fost judecător de la Înalta Curte, are responsabilitatea comună cu ministrul de resort să emită mandate de tip 1, care autorizează o agenție să desfășoare activități ilegale în legătură cu un cetățean neozeelandez sau rezident permanent. Responsabilitatea pentru emiterea mandatelor de tip 2, care autorizează activități ilegale care nu se referă la cetățenii din Noua Zeelandă sau rezidenții permanenți, revine exclusiv ministrului de resort și nu necesită implicarea unui comisar.

În Marea Britanie și SUA, au fost înființate instanțe specifice pentru a se ocupa de chestiuni legate de informații, deși mandatele lor sunt distincte. În Marea Britanie, *Investigatory Powers Tribunal* (IPT) examinează plângerile privind utilizarea ilegală a tehnicilor ascunse de către serviciile de intelligence și oferă un drept de despăgubire pentru victime, cu drept de recurs pe o problemă de acest tip.

Foreign Intelligence Surveillance Court din SUA nu numai că aprobă mandate pentru colectarea de informații, dar supraveghează programele de informații și semnează ordine pentru efectuarea supravegheților electronice și a perchezițiilor fizice.

Toate cele 5 state pun la dispoziția publicului unele informații despre alocările bugetare către agențiile de informații, dar niciuna nu face publice sumele separate pentru toate agențiile.

Documentele bugetare naționale ale Australiei includ alocările specifice agențiilor pentru ASIO, ASIS și ONA (deși nu toate finanțările sunt incluse). Alocările pentru cele trei agenții din portofoliul Apărării sunt incluse în bugetul mai larg al Departamentului Apărării.

În Canada și Noua Zeelandă situația este similară cu cea din Australia prin faptul că bugetele sunt făcute publice pentru CSIS, CSE și RCMP (în cazul Canadei) și NZSIS și GCSB (în cazul Noii Zeelande).

Guvernul Regatului Unit lansează un cont unic de informații care prezintă finanțarea totală pentru MI5, MI6 și GCHQ (deși GCHQ primește și finanțare și în

cadru Programului național de securitate cibernetică). Alte finanțări legate de obținerea de informații sunt incluse în bugetul mai larg al Ministerului Apărării.

Guvernul SUA publică bugetele totale alocate celor două componente majore ale programului său de informații.

Concluzia care reiese din evaluările experților este aceea că în societățile democratice va exista întotdeauna o linie de demarcație între necesitatea ca agențiile de informații să opereze în mare parte în secret și dorința ca acele agenții să fie trase la răspundere pentru acțiunile lor ilegale. Cu toate acestea, fiecare țară a dezvoltat un cadru care include un sistem de control și echilibru care se întinde pe diferitele ramuri ale guvernului și care urmărește să se asigure că agențiile sunt responsabile atât pentru administrarea și cheltuielile lor, cât și pentru legalitatea și corectitudinea activităților lor⁷¹.

Controlul agențiilor de informații se află în mod tradițional printre prerogativele guvernului, responsabilitatea revenind miniștrilor de resort și, în cele din urmă, primului ministru sau președintelui. Acesta este cazul tuturor celor cinci țări. În toate jurisdicțiile există diferite organisme executive de control cu responsabilități de supraveghere „înainte de eveniment” și „după eveniment”. Pe lângă organismele executive de revizuire, în Australia, Noua Zeelandă și Regatul Unit, miniștrii responsabili exercită supraveghere executivă cu privire la anumite tipuri de mandate și autorizații.

În Australia, responsabilitatea pentru agențiile de informații revine procurorului general, miniștrilor pentru afaceri externe și apărare și, în cele din urmă, primului ministru. Miniștrii sunt responsabili pentru autorizarea folosirii anumitor competențe:

- percheziția spațiilor;
- interceptarea comunicațiilor;
- instalarea dispozitivelor de supraveghere;
- accesarea datelor de pe computere;
- colectarea informațiilor despre cetățenii australieni.

În Canada, miniștrii pentru siguranța publică și apărarea națională și, în cele din urmă, primul-ministru sunt responsabili pentru problemele de securitate națională. Prim-ministru prezidează *Comitetul Cabinetului pentru Informații și Managementul Situațiilor de Urgență*. Dincolo de responsabilitatea ministerială, monitorizarea agențiilor de informații este implementată în mare măsură de două organisme executive principale de examinare, care se limitează la a face constatări și recomandări. SIRC analizează ex-post activitățile CSIS. SIRC este compus din membri ai diferitelor partide politice, dar este însărcinat de miniștri și raportează acestora. CSE este controlat de comisarul CSE, obligatoriu un judecător.

În Noua Zeelandă, primul-ministru, în calitate de ministru pentru securitate națională și informații, este responsabil pentru conducerea sistemului de securitate națională. Ministrul responsabil pentru fiecare agenție de informații și securitate

71

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1718/OversightIntelligenceAgencies#_Toc501007268

exercită supraveghere ministerială în cadrul stabilit de primul-ministru. Miniștrii au responsabilitatea exclusivă pentru emiterea unor mandate și responsabilitatea comună, cu Comisarul pentru Informații, pentru emiterea altora.

În Marea Britanie, prim-ministrul are responsabilitatea generală pentru problemele de securitate națională. Ministrul de Interne este responsabil de MI5, Ministrul de Externe și Commonwealth este responsabil de MI6, iar Ministrul Apărării este responsabil de structura de informații ale apărării. Miniștrii relevanți au, de asemenea, responsabilitatea pentru aprobarea mandatelor sau a autorizațiilor pentru diverse activități, inclusiv:

- interferența cu proprietăți sau echipamente;
- acțiuni ale MI6 sau GCHQ în afara Insulelor britanice, care altfel ar atrage răspunderea penală sau civilă;
- mandatele de interceptare (interceptarea comunicărilor parlamentarilor necesită aprobarea prim-ministrului).

În SUA, președintele are responsabilitatea generală pentru problemele de securitate națională, deși responsabilitatea pentru anumite componente aleUSIC este împărțită între mai mulți membri ai Cabinetului (inclusiv secretarii de stat, pentru apărare și securitate internă) și doi oficiali la nivel de cabinet (directorii *National Intelligence* și *Central Intelligence Agency*).

Fiecare dintre cele 5 țări, cu excepția Canadei, a înființat una sau mai multe comisii parlamentare pentru a controla agențiile de informații. Prima dintre țări care a înființat comitete separate axate exclusiv pe activitățile legate de informații au fost SUA, odată cu înființarea SSCI și a HPSCI.

Australia, Noua Zeelandă și Marea Britanie au înființat comisii similare prin regulamente. Australia a înființat Comitetul parlamentar mixt pentru ASIO în 1988. Din anul 2005, acesta supraveghează toate cele șase agenții din cadrul Comunității de informații.

În Regatul Unit, supravegherea de către parlamentari a fost instituită în temeiul [Legii privind serviciile de informații](#) din 1994, sub forma Comisiei de informații și securitate. Competențele și atribuțiile ISC au fost ulterior extinse în temeiul Legii privind justiția și securitatea din 2013, subliniindu-se influența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Noua Zeelandă a înființat Comisia de Informații și Securitate în 1996.

JAPONIA

Comunitatea de informații japoneză cuprinde în prezent o serie de servicii, inclusiv Direcția pentru Informații a Ministerului Apărării, care oferă expertiză în informațiile regionale.

Serviciul de Informații și Analiză al Ministerului Afacerilor Externe (MOFA) se implică în colectarea de informații în străinătate, în măsura în care s-a extins la informațiile de tip *open source* (OSINT) și a intensificat eforturile diplomatice, dar

Serviciul acționează ca un coordonator de analiză a informațiilor în cadrul MOFA și nu reprezintă o instituție majoră în domeniul informațiilor.

Public Security Intelligence Agency (PSIA) operează în subordinea Ministerului Justiției și acționează ca o organizație națională de informații similară *Organizației de Informații de Securitate din Australia* (ASIO), furnizând evaluări de informații privind combaterea terorismului și extremismul intern.

Defense Intelligence Headquarters (DIH) răspunde în fața Ministerului Apărării și se ocupă cu obținerea informații necesare Forțelor de Autoapărare japoneze (JSDF), în principal în ceea ce vizează operațiunile de informații navale și de semnale SIGINT.

Biroul de Securitate al Agenției Naționale de Poliție (NPA) are ca sarcini investigarea criminalității informatice, a crimei organizate și a diverselor cazuri legate de securitatea națională, precum și în ceea ce privește cooperarea cu PISA, în operațiuni de contrainformații și combatere a terorismului.

Cabinet Intelligence Research Office (CIRO) a fost creat cu intenția de a centraliza operațiunile tuturor structurilor de intelligence sub supravegherea directă a Primului-ministru. Această entitate este folosită ca punct de contact cu serviciile de informații străine, dar un rol similar îl au și PISA și NPA⁷².

Fiecare dintre structurile de mai sus funcționează independent, în ceea ce se numește un sistem „colegial” inspirat din Marea Britanie, și operează într-un anumit domeniu. NPA are cea mai mare libertate de a acționa în străinătate ca serviciu de informații, întrucât Legea poliției autorizează activitățile internaționale, dincolo de investigațiile penale relevante la nivel local.

Controlul civil în Japonia constă în controlul Dietei, al Guvernului și controlul structurii de informații din cadrul Ministerului Apărării⁷³.

Pe baza Legii de prevenire a activităților subversive, Agenția de Informații pentru Securitate Publică obține informații despre organizațiile care s-ar putea angaja în activități subversive violente. Atunci când Agenția constată că o organizație ar trebui supusă controlului, înaintează o solicitare *Comisiei de Examinare a Securității Publice*, care este responsabilă de deciziile necesare cu privire la controlul acestor organizații, dispunând ca activitățile respectivei organizații să fie restricționate sau ca această entitate să fie desființată.

În plus, în temeiul Legii privind controlul organizațiilor care au comis crime în masă fără discernământ, Agenția obține informații despre organizațiile care au comis crime în trecut și s-a constatat că încă mai posedă un element de pericol. Astfel, aceasta solicită Comisiei de Examinare a Securității Publice un mandat de acțiune sau dispoziție de supraveghere pentru prevenirea reactivării organizațiilor de acest tip. În plus, pentru organizațiile care sunt supuse supravegherii, Agenția implementează măsuri de control, solicită depunerea de rapoarte și inspectarea instalațiilor lor pentru a clarifica starea activităților actuale⁷⁴.

⁷² <https://isdj.eu/publication/development-of-japans-intelligence-policy/>

⁷³ https://www.mod.go.jp/en/publ/w_paper/wp2019/pdf/DOJ2019_2-2.pdf

⁷⁴ <https://www.moj.go.jp/psia/index.html>

ISRAEL

Agencia de Securitate Israeliana⁷⁵ (ISA) este o organizație administrată de stat, responsabilă de protejarea securității Israelului. Misiunea, funcțiile și competențele ISA au fost legiferate în Statutul ISA din 2002⁷⁶.

Această comunitate de informații a fost formată din următoarele ramuri:

- *Serviciul de Informații*, care mai târziu va deveni *Aman* - responsabil cu informațiile militare, securitatea informațiilor și contrainformații;
- *Divizia Politică din Ministerul Afacerilor Externe al Israelului*, care ulterior va deveni *Mossad* - responsabil pentru operațiunile de informații în străinătate;
- *Serviciul de Informații Interne*, care va deveni ulterior *ISA*, responsabil pentru securitatea internă, în primul rând combaterea terorismului.

Statutul ISA îi conferă Primului ministru al Israelului competența de a emite ordonanțe în diferitele domenii reglementate de lege, ordonanțele fiind publice. Pe lângă aceste ordonanțe, au fost stabilite instrucțiuni, reguli și proceduri suplimentare. Acestea servesc la stabilirea standardelor interne și nu sunt informații publice.

⁷⁵ <https://www.shabak.gov.il/english/about/pages/about.aspx>

⁷⁶ https://knesset.gov.il/review/data/eng/law/kns15_GSS_eng.pdf

BIBLIOGRAFIE

- <https://theconversation.com/from-five-eyes-to-six-japans-push-to-join-the-wests-intelligence-alliance-159429>
- https://www.npa.go.jp/sosikihanzai/jafic/en/jafic_e/about_e.htm
- <https://www.moj.go.jp/psia/English.html>
- <https://www.mossad.gov.il/eng/about/Pages/default.aspx>
- <https://www.shabak.gov.il/english/about/pages/about.aspx>
- <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF11566>
- https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1718/OversightIntelligenceAgencies
- https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/library/prspub/5689436/upload_binary/5689436.pdf
- <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service/about-us/foreign-intelligence-and-security-services.html>
- [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)024-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)024-e)
- <https://www.angelotofalo.com/servizi-segreti-italiani-come-funzionano-servizi-informativi/>
- <https://www.statewatch.org/news/2007/september/italy-law-reforms-intelligence-services/>
- https://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/documentazione/riferimenti-giuridici/normativa-di-riferimento/legge-124-2007.html#Capo_IV
- https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Born_Wills_Intelligence_oversight_TK_EN_0.pdf
- <https://issat.dcaf.ch/download/4148/36754/Parliamentary%20Oversight%20of%20Security%20and%20Intelligence%20Agencies%20in%20the%20European%20Union.pdf>
- <https://data.guardint.org/en/library/>
- <https://edri.org/our-work/12-benchmarks-for-oversight-of-intelligence-services/>

- https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/austria-study-data-surveillance-at.pdf
- https://temi.camera.it/leg17/temi/i_servizi_di_intelligence_in_europa
- https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/IntelOversight_Spanish.pdf
- <https://bibliothek.wzb.eu/artikel/2021/f-23701.pdf>
- <https://gsdrc.org/document-library/controlling-and-overseeing-intelligence-services-in-democratic-states/>
- <https://www.bmi.gv.at/>
- <https://www.dsn.gv.at/>
- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000576>
- <http://www.psp.cz/en/sqw/hp.sqw?k=195>
- <https://www.bis.cz/>
- <https://www.uzsi.cz/>
- <https://www.bis.cz/kontrola-a-dohled/>
- <https://www.pet.dk/default.aspx>
- <https://www.fe-ddis.dk/da/>
- <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02684527.2021.1976919>
- <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/522032019003/consolide>
- <https://www.valisluureamet.ee/en.html>
- https://upwikiet.top/wiki/Estonian_Internal_Security_Service
- <https://supo.fi/en/frontpage>
- <https://puolustusvoimat.fi/en/frontpage>
- <https://sjms.nu/articles/10.31374/sjms.55/>
- <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000252177&categorieLien=id>

- <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201109/20110927ATT27674/20110927ATT27674EN.pdf>
- <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000030375775>
- <https://www.dgse.gouv.fr/fr>
- <https://www.interieur.gouv.fr/>
- <https://www.defense.gouv.fr/drm>
- <https://www.economie.gouv.fr/tracfin>
- https://www.verfassungsschutz.de/DE/home/home_node.html
- <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>
- <https://www.verfassungsschutz.de/en/index-en.html>
- https://www.bnd.bund.de/EN/Home/home_node.html
- <http://www.gesetze-im-internet.de/pkgrg/BJNR234610009.html>
- <https://www.bpb.de/themen/medien-journalismus/netzdebatte/169068/geheimdienste-ausser-kontrolle-wer-ueberwacht-eigentlich-die-ueberwacher/>
- <https://www.bpb.de/themen/medien-journalismus/netzdebatte/169068/geheimdienste-ausser-kontrolle-wer-ueberwacht-eigentlich-die-ueberwacher/>
- <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201109/20110927ATT27674/20110927ATT27674EN.pdf>
- <https://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/index.html>
- http://www.sejm.gov.pl/komisje/www_kss_e.htm
- <https://www.abw.gov.pl/en>
- <https://aw.gov.pl/>
- <https://www.skw.gov.pl/>
- <https://www.cba.gov.pl/>
- <https://www.abw.gov.pl/en/our-powers/316,Our-powers.html>
- <https://www.cni.es/comun/recursos/descargas/11-2002-INGLES.pdf>

- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-8627>
- <https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/hogkvarteret/militara-underrattelse-och-sakerhetstjansten/>
- <https://www.sakerhetspolisen.se/en/swedish-security-service.html>
- https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/sweden-study-data-surveillance-ii-monthly-data-collection-se.pdf
- <https://www.sakint.se/>
- <http://www.siun.se/forsvarsunderrattelse.html>
- <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-02497072/document>
- <https://www.defensie.nl/onderwerpen/militaire-inlichtingen-en-veiligheid>
- <https://www.defensie.nl/onderwerpen/militaire-inlichtingen-en-veiligheid>
- www.legislationline.org/.../action/.../id/.../Act_National_Security_Service_1995_en.pdf
- <https://ah.gov.hu/>
- <https://www.knbsz.gov.hu/en/index.html>
- <http://isc.independent.gov.uk/committee-members>
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/13/contents>
- http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2013/18/pdfs/ukpga_20130018_en.pdf
- <https://www.mi5.gov.uk/>
- <https://www.sis.gov.uk/>
- <https://www.gchq.gov.uk/>
- <http://intelligence.house.gov/subcommittee-page/>
- <https://www.intelligence.senate.gov/>
- <https://www.intelligence.senate.gov/about/rules-procedure>
- http://intelligence.house.gov/uploadedfiles/hpsci_rules_of_procedure_-_115th_congress.pdf

- <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/senate-bill/2284>
- <https://www.nsa.gov/about/mission-strategy/>
- https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/hr_5005_enr.pdf
- https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/library/prspub/5689436/upload_binary/5689436.pdf
- https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1718/OversightIntelligenceAgencies#_Toc501007268
- <https://isdpeu.eu/publication/development-of-japans-intelligence-policy/>
- https://www.mod.go.jp/en/publ/w_paper/wp2019/pdf/DOJ2019_2-2.pdf
- <https://www.moj.go.jp/psia/index.html>
- <https://www.shabak.gov.il/english/about/pages/about.aspx>
- https://knesset.gov.il/review/data/eng/law/kns15_GSS_eng.pdf
- <https://www.vsse.be/fr>
- <https://www.comiteri.be/index.php/en/39-pages-gb/305-what-do-intelligence-and-security-services-stand-for>